

NACRT

PRIJEDLOG ZAKONA O KAZNENIM DJELIMA PROTIV TRŽIŠTA KAPITALA, S
KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, prosinac 2008.

PRIJEDLOG ZAKONA O KAZNENIM DJELIMA PROTIV TRŽIŠTA KAPITALA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 41/01 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSljedICE KOJE će DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakonom o tržištu kapitala (Narodne novine, broj 88/08, dalje u tekstu: Zakon o tržištu kapitala), koji stupa na snagu 1. siječnja 2009., uređeno je područje poslovanja osoba ovlaštenih za obavljanje poslova s financijskim instrumentima, uvjeti za organizirano trgovanje financijskim instrumentima, postupak izdavanja vrijednosnih papira javnom ponudom, zaštita ulagatelja i nositelja prava iz vrijednosnih papira, uređeni su nematerijalizirani vrijednosni papiri te ustrojstvo i ovlaštenja središnjeg klirinško depozitarnog društva (dosadašnje središnje depozitarne agencije), burze, uvedeni su i novi pojmovi te su uređena prava i obveze sudionika na tržištu kapitala.

Zakon o tržištu kapitala uvodi europske standarde i u pogledu zlouporabe tržišta. Odredbe tog dijela Zakona o tržištu kapitala odnose se isključivo na financijske instrumente na uređenom tržištu. Uvodi se nova definicija povlaštenih informacija (dosadašnjih materijalnih činjenica) i zlouporabe tržišta (dosadašnje manipulacije tržišta). Neće se smatrati zlouporabom tržišta programi otkupa vlastitih dionica te stabilizacija financijskih instrumenata, pod uvjetima propisanim posebnim Pravilnikom kojeg će donijeti Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija), u skladu s rješenjima iz Uredbe Komisije (EZ) broj 2273/2003. Za izdavatelje na koje se primjenjuju odredbe tog dijela Zakona uvodi se obveza vođenja popisa osoba koje imaju pristup povlaštenim informacijama. Kao jedan od uvjeta pod kojim se neće smatrati da je došlo do zlouporabe tržišta uvode se "Prihvaćene tržišne prakse" kao prakse koje se razumno očekuju na jednom ili više financijskih tržišta i koje su prihvaćene od strane Agencije u skladu s propisanim postupkom, koji će se detaljnije propisati posebnim Pravilnikom.

Korištenje, otkrivanje i preporučivanje povlaštenih informacija, manipulacije tržištem, neovlaštenog pružanja investicijskih usluga te neovlaštenog obavljanja poslova vezanog zastupnika smatraju se kaznenim djelom.

Kako je reforma kaznenoga zakonodavstva predviđena za sljedeću godinu, a Zakon o tržištu kapitala stupa na snagu 1. siječnja 2009. potrebno je do stupanja na snagu Zakona o tržištu kapitala propisati kaznena djela korištenja, otkrivanja i preporučivanja povlaštenih informacija, manipulacije tržištem, neovlaštenog pružanja investicijskih usluga te neovlaštenog obavljanja poslova vezanog zastupnika. Za počinjenje navedenih kaznenih djela, osim novčanih kazni, predlažu se i kazne zatvora do pet godina.

III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temeljem članka 159. stavka 1. Poslovnika Hrvatskog sabora, predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku jer je nužno do stupanja na snagu Zakona o tržištu kapitala urediti kaznena djela korištenja, otkrivanja i preporučivanja povlaštenih informacija, manipulacije tržištem, neovlaštenog pružanja investicijskih usluga te neovlaštenog obavljanja

poslova vezanog zastupnika čime se uklanjaju pravne praznine vezane za kaznena djela predviđena u Zakonu o tržištu kapitala.

IV. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstava iz državnog proračuna.

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Tekst prijedloga ovoga Zakona dostavlja se u obliku Konačnog prijedloga Zakona sukladno prijedlogu za provedbu hitnog postupka u postupku njegovog donošenja.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O KAZNENIM DJELIMA PROTIV TRŽIŠTA KAPITALA

OPĆE ODREDBE

Predmet Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se kaznena djela protiv tržišta kapitala.

Primjena propisa Članak 2.

Na kaznena djela propisana ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Kaznenog zakona.

POSEBNE ODREDBE

Korištenje, otkrivanje i preporučivanje povlaštenih informacija Članak 3.

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi pribavi protupravnu imovinsku korist ili da drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi prouzroči štetu, raspolažući povlaštenom informacijom:

1. stekne ili otpusti financijski instrument na koji se ta informacija odnosi, za vlastiti račun ili za račun treće osobe, neposredno ili posredno,
2. neovlašteno otkrije, priopći, preda ili na drugi način učini dostupnom povlaštenu informaciju drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi,
3. preporuči drugoj osobi ili je navede da na temelju povlaštene informacije stekne ili otpusti financijski instrument na koji se ta informacija odnosi,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je drugome prouzročena znatna imovinska šteta počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinila osoba koja je raspolagala povlaštenom informacijom temeljem:

1. svojeg članstva u upravnim, upravljačkim ili nadzornim tijelima izdavatelja,
2. svojeg udjela u kapitalu izdavatelja,
3. svojeg pristupa informaciji kroz obavljanje svojeg posla, profesije ili dužnosti,
4. temeljem počinjenog kaznenog djela,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka pribavljena znatna protupravna imovinska korist ili je drugome prouzročena znatna imovinska šteta počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do pet godina.

(5) Za kazneno djelo iz stavka 1. točke 1. ovoga članka, te stavka 2., 3., i 4. ovoga članka, kad se oni odnose na kazneno djelo iz stavka 1. točke 1. ovoga članka, pokušaj je kažnjiv.

Manipulacija tržištem Članak 4.

(1) Tko, s ciljem da za sebe ili drugoga pribavi protupravnu imovinsku korist, zlorabi tržište financijskih instrumenata protivno odredbama zakona koji uređuje tržište kapitala tako da:

1. sklopi transakciju ili da nalog za trgovanje koji daje ili bi mogao davati neistinite ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene financijskih instrumenata, ili koji usklađenim djelovanjem s jednom ili više osoba drži cijenu jednog ili više financijskih instrumenata na umjetnoj razini,

2. pri sklapanju transakcije ili davanju naloga za trgovanje upotrebljava fiktivne postupke ili druge oblike obmane ili prijevare,

3. širi informacije putem medija, internetom ili bilo kojim drugim načinom koji daje ili bi mogao davati lažne ili obmanjujuće signale u pogledu financijskih instrumenata, uključujući glasine i lažne ili obmanjujuće vijesti, gdje je osoba koja je proširila informaciju znala ili trebala znati da je informacija lažna ili obmanjujuća,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je postupanjem iz stavka 1. ovoga članka počinitelj pribavio znatnu imovinsku korist ili je prouzročena znatna imovinska šteta kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(3) Za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka, pokušaj je kažnjiv.

Neovlašteno pružanje investicijskih usluga Članak 5.

(1) Tko suprotno odredbama zakona koji uređuje tržište kapitala neovlašteno pruža investicijske usluge s ciljem stjecanja imovinske koristi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka počinitelj pribavio znatnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko organizira grupu osoba radi neovlaštenog pružanja investicijskih usluga suprotno odredbama zakona koji uređuje tržište kapitala, s ciljem stjecanja imovinske koristi kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(4) Za kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka, pokušaj je kažnjiv.

Neovlašteno obavljanje poslova vezanog zastupnika Članak 6.

(1) Tko suprotno odredbama zakona koji uređuje tržište kapitala neovlašteno obavlja poslove vezanog zastupnika s ciljem pribavljanja imovinske koristi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka počinitelj pribavio znatnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu Članak 7.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama a stupa na snagu 1. siječnja 2009. godine.

OBRAZLOŽENJE ODREDBI KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Ovim člankom uređuje se predmet ovoga Zakona. Naime, Zakonom o tržištu kapitala uvode se europski standardi u pogledu zlouporabe tržišta a uvodi se i nova definicija povlaštenih informacija (dosadašnjih materijalnih činjenica) i zlouporabe tržišta (dosadašnje manipulacije tržišta. Postupanje suprotno odredbama iz toga Zakona smatra se kaznenim djelom koje je potrebno urediti ovim Zakonom.

Uz članak 2.

Ovim odredbama uređuje se da se na kaznena djela koja se uređuju ovim Zakonom primjenjuju odredbe Kaznenog zakona.

Uz članak 3.

Ovim člankom propisano je kazneno djelo „Korištenja, otkrivanja i preporučivanja povlaštenih informacija“, koje se nadovezuje na odredbe članaka 456., 457. i 458. Zakona o tržištu kapitala.

Stavci 1. i 2. ovog članka odnose se na sekundarne *insidere*, kojima je zabranjeno koristiti (stjecanje ili otpuštanje financijskog instrumenta), otkrivati ili preporučivati povlaštene informacije, što je kažnjivo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine. Stavkom 2. propisan je kvalificirani oblik ovog djela.

Stavak 3. ovog članka odnosi se također na korištenje, otkrivanje i preporučivanje povlaštenih informacija, ali kada je isto počinjeno od strane primarnih *insidera*, što je kažnjivo strožom kaznom, do tri godine zatvora. U stavku 4. predviđena je kazna za kvalificirani oblik djela iz stavka 3.

Stavkom 5. ovog članka propisano je da je kažnjiv i pokušaj, ali samo za korištenje povlaštenih informacija, a ne za otkrivanje ili preporučivanje istih. To je u skladu s općom zabranom iz članka 456. stavak 1. ovog Zakona, iz koje je vidljivo da je pokušaj kažnjiv samo u slučaju korištenja povlaštenih informacija.

Iako je zabranjeno korištenje, otkrivanje i preporučivanje povlaštenih informacija i primarnim i sekundarnim *insiderima*.

Nakon komparativne analize modela kažnjavanja za ovo kazneno djelo u zemljama članicama Europske unije, odlučeno je primijeniti austrijski model, temeljem kojeg se težina zapriječene kazne razlikuje obzirom na to radi li se o primarnom ili sekundarnom *insideru*. Kako je stupanj odgovornosti primarnih *insidera* viši, te je iz tog razloga pravedno da i kazna za ovo kazneno djelo za te subjekte bude stroža.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisuje se kazna za kazneno djelo manipulacije tržištem, suprotno člancima 465. i 466. Zakona o tržištu kapitala, za što je zapriječena novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine. U stavku 2. ovog članka propisan je kvalificirani oblik ovog kaznenog djela, za koji je predviđena zatvorska kazna do 5 godina zatvora. Za ovo kazneno djelo kažnjiv je i pokušaj.

Uz članak 5.

Ovim člankom propisuje se kazna za kazneno djelo neovlaštenog pružanja investicijskih usluga, za što je zapriječena novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine. U stavku 2. propisan je kvalificirani oblik kaznenog djela, za koji je predviđena kazna zatvora do tri godine. Za kazneno djelo iz ovog članka, pokušaj je kažnjiv.

Uz članak 6.

Ovim člankom propisuje se kazna za kazneno djelo neovlaštenog obavljanja poslova vezanog zastupnika za što je zapriječena novčana kaznom ili kazna zatvora do jedne godine. U stavku 2. propisan je kvalificirani oblik kaznenog djela, za koji je predviđena kazna zatvora do tri godine.

Uz članak 7.

Ovim člankom uređuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.